

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Národná banka
Slovenska...

...jej funkcie a činnosti

... jej funkcie a činnosť

3 Úvodné slovo

Národná banka Slovenska je...

- 5 ... moderná nezávislá inštitúcia
- 11 ... neoddeliteľnou súčasťou Eurosystemu

Úlohou Národnej banky Slovenska je...

- 17 ... podieľať sa na spoločnej menovej politike
- 21 ... dohliadať na fungovanie finančného trhu
- 25 ... zabezpečovať ochranu práv finančného spotrebiteľa
- 27 ... vydávať eurové bankovky a mince a zabezpečovať obeh peňazí
- 31 ... prevádzkovať platobné systémy a zabezpečovať finančné platby
- 35 ... zbierať a zverejňovať štatistické údaje
- 39 ... uskutočňovať ekonomický výskum
- 41 ... pripravovať legislatívu
- 43 ... reprezentovať SR v medzinárodných inštitúciách

Služby Národnej banky Slovenska...

- 47 ... pre verejnosť

Úvodné slovo

Počas svojej relatívne krátkej histórie dosiahla Národná banka Slovenska postavenie renomovanej inštitúcie v národnom, ale aj medzinárodnom kontexte. V rýchlo meniacom sa prostredí dokázala výraznou mierou prispieť k stabilizácii slovenskej ekonomiky.

Od svojho vzniku v roku 1993 prešla Národná banka Slovenska viacerými zásadnými zmenami. Kľúčovým medzníkom v histórii Národnej banky Slovenska bol vstup Slovenska do Európskej únie. Národná banka Slovenska bola iniciátorom a nakoniec aj hlavným realizátorom úspešného zavedenia eura na Slovensku. Dnes je plnohodnotným členom Eurosystemu a podieľa sa na tvorbe menovej politiky celej eurozóny.

Hlavným cieľom Národnej banky Slovenska je udržiavanie cenovej stability.

Národná banka Slovenska dohliada na všetky subjekty finančného trhu v SR a spolupracou s Európskou centrálnou bankou v rámci jednotného európskeho dohľadu nad bankami dnes prispieva aj k stabilite celého finančného sektora eurozóny. Nedávno prevzala na seba aj úlohu ochrany finančných spotrebiteľov.

Cieľom tejto publikácie je poskytnúť informácie o jej úlohách a činnostiach prispievajúcich k ďalšiemu rozvoju slovenskej ekonomiky a životnej úrovne jej obyvateľov.

Júl 2015

Jozef Makúch
guvernér

... moderná nezávislá inštitúcia

Národná banka Slovenska vznikla 1. januára 1993. Jej vznik bol logickým dôsledkom vzniku Slovenskej republiky po rozdelení Českej a Slovenskej federatívnej republiky.

i Činnosť, organizáciu, ako aj vzťahy k iným verejným a súkromným inštitúciám upravuje zákon NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov.

Vstupom Slovenska do Európskej únie v máji 2004 sa Národná banka Slovenska stala členom Európskeho systému centrálnych bánk. Od 1. januára 2009 – dňa zavedenia eura v Slovenskej republike – je súčasťou Eurosystému, ktorý určuje menovú politiku v eurozóne. Od 1. septembra 2014 je súčasťou jednotného európskeho dohľadu nad bankami.

Národná banka Slovenska je centrálnou bankou Slovenskej republiky. Jej prvoradým cieľom je zabezpečovanie cenovej stability, ktorá prispieva k dosiahnutiu vysokej úrovne zamestnanosti, ako aj udržateľnému a neinflačnému ekonomickému rastu.

i

Cenová stabilita neznamená, že ceny všetkých tovarov musia zostať navždy rovnaké. Dôležité je, aby sa výrazne nemenila celková cena tovarov a služieb, ktoré nakupuje priemerný spotrebiteľ. Pre potreby výkonu menovej politiky je dôležité, aby medziročné zvýšenie priemernej cenovej hladiny bolo menej ako, ale blízko k 2 %. Sleduje sa najmä vývoj v strednodobom horizonte, krátkodobé výkyvy nad úroveň 2 % môžu byť v súlade s cenovou stabilitou.

Národná banka Slovenska je bankou bánk na území Slovenskej republiky. Vydáva eurové bankovky a mince a zabezpečuje ich obeh. Prevádzkuje platobné systémy a prostredníctvom výkonu dohľadu nad finančným trhom prispieva k finančnej stabilite. Na rozdiel od komerčných bánk nie je jej cieľom tvorba zisku.

?

Môže si občan založiť účet v Národnej banke Slovenska?

Nie, Národná banka Slovenska neposkytuje bankové služby pre fyzické osoby. Bežný alebo sporiaci účet je možné založiť si v komerčnej banke. Pre občanov zabezpečuje NBS iba obmedzený počet služieb, ktoré sú spravidla poskytované bezplatne. Ide napríklad o výmenu poškodených bankoviek alebo pomoc v rámci ochrany finančného spotrebiteľa.

Národná banka Slovenska je nezávislá právnická osoba. Zabezpečuje plnenie svojich úloh nezávisle od pokynov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy a iných orgánov verejnej moci. Nezávislosť je jedným zo základných princípov fungovania všetkých národných centrálnych bánk krajín EÚ. Európska centrálna banka (ECB) a národné centrálné banky musia byť funkčne, inštitucionálne, personálne aj finančne nezávislé. Nezávislosť národných centrálnych bánk je zakotvená v Zmluve o fungovaní Európskej únie i v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk.

?

Prečo je dôležité, aby bola centrálna banka nezávislá?

Hlavným dôvodom nezávislosti centrálnej banky je nutnosť oddeliť právomoc vynakladať peniaze od právomoci vydávať peniaze. Vláda by mohla mať záujem znížiť úrokové miery, aby znížila náklady štátneho dlhu. To by však v dlhodobejšom horizonte spôsobilo rast inflácie. Nezávislosť centrálnej banky je teda nevyhnutným predpokladom zabezpečenia cenovej stability.

Národná banka Slovenska je právnickou osobou a v majetkovoprávných vzťahoch pri nakladaní s vlastným majetkom má postavenie podnikateľa. Národná banka Slovenska hospodári s vlastnými prostriedkami a nie je napojená na štátny rozpočet. Hospodársky výsledok NBS neovplyvňuje výsledok rozpočtu verejnej správy.

Zisk alebo strata vzniká hlavne pri menovopolitických operáciách, ako sú emisie peňazí a požičiavanie peňazí a pri investičnej činnosti. Zdrojom výnosov sú aj poplatky od dohliadaných subjektov a pohľadávky voči Európskej centrálnej banke. Náklady vznikajú aj pri prevádzke a tvoria ich mzdové a iné prevádzkové náklady. Vytvorený zisk sa používa na prídely do rezervného fondu a ďalších fondov vytváraných zo zisku, prípadne na úhradu straty z minulých rokov.

Národnú banku Slovenska riadi Banková rada NBS. Banková rada NBS určuje najmä zásady postupu Národnej banky Slovenska a jej organizačných zložiek pri uskutočňovaní spoločnej európskej menovej politiky a zásady výkonu dohľadu nad finančným trhom. Banková rada má šesť členov. Členmi bankovej rady sú guvernér, dvaja viceguvernéri a traja ďalší členovia. Guvernéra a viceguvernérov vymenúva prezident Slovenskej republiky na návrh vlády, po ich schválení Národnou radou Slovenskej republiky. Troch ďalších členov bankovej rady vymenúva a odvoláva vláda na návrh guvernéra NBS. Funkčné obdobie členov bankovej rady je šesťročné.

i Najsilnejšou vekovou skupinou zamestnancov Národnej banky Slovenska je skupina 31–až 40-ročných. Vzhľadom na charakter činnosti NBS, prevažná väčšina zamestnancov má vysokoškolské ekonomické vzdelanie. Národná banka Slovenska zamestnáva aj viacerých zamestnancov s vedeckou kvalifikáciou.

Národná banka Slovenska sídli v Bratislave. Na území Slovenska má zriadených päť expozitúr, ktoré plnia dôležitú funkciu pri zabezpečovaní peňažného obehu. Expozitúry sa nachádzajú v Banskej Bystrici, Košiciach, Nových Zámkoch, Poprade a Žiline.

i Ústredie Národnej banky Slovenska sa začalo stavať v novembri 1996. Budova bola slávnostne otvorená a daná do užívania 23. mája 2002. V tom čase bola najvyššou budovou na Slovensku. Jej výška je 111 m. Má 33 nadzemných podlaží a 3 podzemné podlažia s medzipodlažím. Kapacita budovy je 1 005 pracovníkov.

Hlavným motívom loga Národnej banky Slovenska je jazdec na koni, ktorý drží v pravej ruke sokola. Pod nohami koňa je umiestnená lipová ratolesť. Jazdec na cválajúcom koni s dravcom v ruke symbolizuje moc a nezávislosť, a zároveň stabilitu a pružnosť v konaní, ako aj slávu, vážnosť, odvahu a odhodlanie. Hlavným námetom pri tvorbe loga bola keltská minca typu Biatec, ktorá je najstaršou nájdenou mincou razenou na území dnešného Slovenska. Sokol na ruke jazdca reprezentuje jeden z významných spôsobov získavania obživy starých Slovanov. Súčasťou loga je nápis Národná banka Slovenska a od zavedenia eura aj názov EUROSYSTEM.

... neoddeliteľnou súčasťou Eurosystému

Národná banka Slovenska je neoddeliteľnou súčasťou Eurosystému. Eurosystém je menovým orgánom eurozóny. Udržiava cenovú stabilitu v eurozóne. Zároveň sa snaží chrániť finančnú stabilitu a presadzovať finančnú integráciu v Európe. Tvorí ho Európska centrálna banka (ECB) a národné centrálné banky členských štátov, ktoré zaviedli euro.

Je rozdiel medzi Eurosystémom a Európskym systémom centrálnych bánk (ESCB)?

ESCB zahŕňa okrem Eurosystému aj národné centrálné banky členských krajín EÚ, ktoré zatiaľ neprijali euro, či už vzhľadom na ich osobitné postavenie alebo vzhľadom na udelenú výnimku. Tieto krajiny majú naďalej svoju vlastnú národnú menu a vykonávajú vlastnú menovú politiku. Po zavedení eura vo všetkých krajinách EÚ význam Eurosystému zanikne a jeho úlohy prevezme ESCB.

Eurosystém nesie zodpovednosť za určovanie a výkon menovej politiky v eurozóne. Výkon menovej politiky realizuje hlavne operáciami na finančných trhoch. Riadením množstva peňazí v obehu upravuje podmienky na peňažnom trhu. Pomocou devízových operácií dokáže ovplyvňovať vývoj výmenného kurzu eura a tiež platobnú schopnosť v eurozóne. Pre účely devízových operácií spravuje Eurosystém prostredníctvom

národných centrálnych bánk devízové rezervy. V záujme efektívneho výkonu menovej politiky a podpory stability finančného systému a ekonomiky eurozóny má Eurosystém za úlohu zabezpečovať plynulé fungovanie platobného styku. Koncepcia Eurosystému vychádza z dlhodobých skúseností a existujúcich kapacít národných centrálnych bánk. Zohľadňuje vzťahy medzi bankovými komunitami v jednotlivých krajinách a ich národnými centrálnymi bankami. Eurosystém ako decentralizovaný systém rešpektuje rozmanitosť národov, jazykov a kultúr v eurozóne lepšie ako jediná centrálna banka.

Aký je teda vzťah medzi Eurosystémom a NBS?

Eurosystém ako celok má prevažne rozhodovaciu úlohu. Rozhoduje o menovej politike, devízových intervenciách, správe devízových rezerv, objeme hotovosti v obehu a medzinárodnej spolupráci. Národná banka Slovenska vykonáva trhové operácie na Slovensku, podieľa sa na devízových intervenciách a správe devízových rezerv. Zabezpečuje tlač eurových bankoviek a razbu eurových mincí a pracuje v medzinárodných organizáciách.

Eurosystém riadia rozhodovacie orgány Európskej centrálnej banky. V rámci svojich kompetencií prijímajú všetky rozhodnutia nevyhnutné na to, aby Eurosystém mohol plniť svoje úlohy. Skutočné rozdelenie úloh v rámci Eurosystému sa vo väčšine prípadov riadi zásadou decentralizácie. To znamená, že s výnimkou povinností, ktoré boli pridelené výlučne Európskej centrálnej banke, sa úlohy Eurosystému

delegujú na národné centrálné banky. Rozhodovacie orgány ECB zaisťujú dôslednú a konzistentnú realizáciu všetkých úloh. Majú preto právomoc národným centrálnym bankám dávať pokyny a vydávať usmernenia.

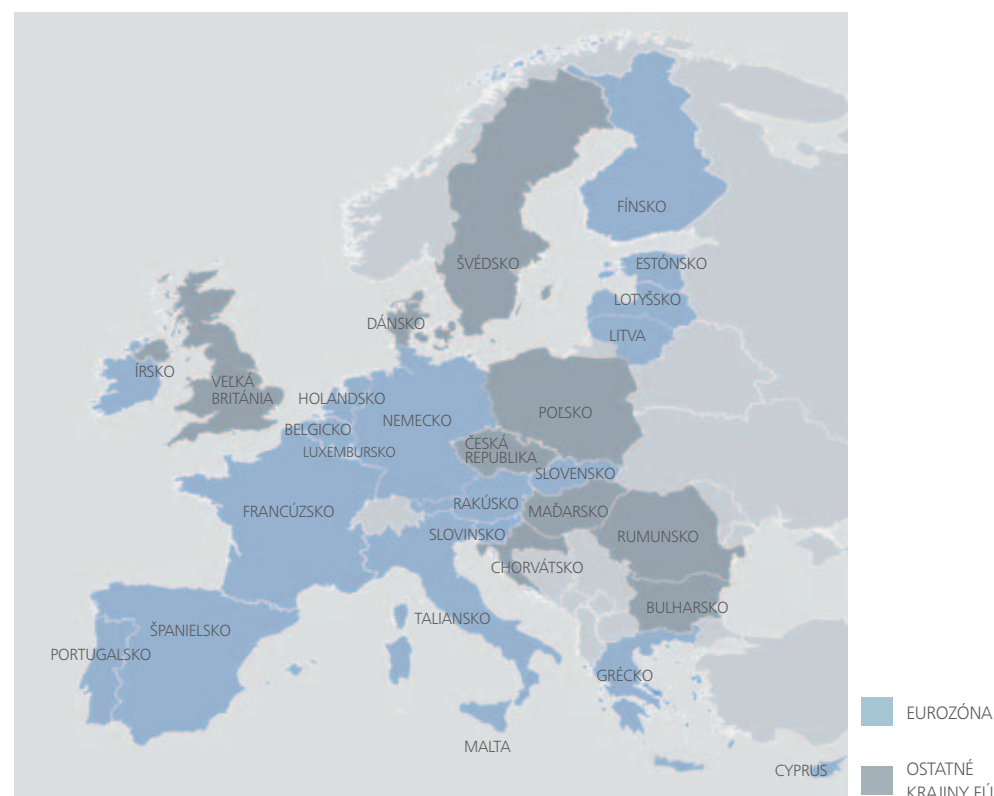
Rozlišujeme tri hlavné rozhodovacie orgány ECB. Najvyšším rozhodovacím orgánom Eurosystému je Rada guvernérov. Tvorí ju šesť členov Výkonnej rady a guvernéri všetkých národných centrálnych bánk krajín eurozóny. Členovia Rady guvernérov nevystupujú ako zástupcovia svojich krajín, ale ako nezávislé osoby a prijímajú rozhodnutia v prospech celej eurozóny. Rada guvernérov rozhoduje o menovej politike a prijíma zásadné rozhodnutia aj v iných oblastiach činnosti ECB. Ďalším rozhodovacím orgánom je Výkonná rada, ktorá pripravuje zasadania Rady guvernérov, zodpovedá za uskutočňovanie menovej politiky v eurozóne, riadi bežný chod ECB a vykonáva iné jej zverené právomoci. Tretím rozhodovacím orgánom je Generálna rada, tá združuje Radu guvernérov a guvernérov národných centrálnych bánk krajín EÚ, ktoré neprijali euro. Je teda rozhodovacím orgánom na úrovni ESCB a má prevažne poradný a podporný charakter.

Európska centrálna banka je inštitúciou Európskej únie. Na rozdiel od národných centrálnych bánk uskutočňuje Európska centrálna banka len malý počet operácií. Sústreďuje sa totiž hlavne na určovanie politiky a zabezpečovanie toho, aby národné centrálné banky dôsledne uplatňovali rozhodnutia Rady guvernérov ECB.

Rada guvernérov ECB zodpovedá predovšetkým za určovanie politiky Eurosystému, rozhodovanie o operáciách menovej politiky, prijímanie právnych aktov a schvaľovanie emisie eurových bankoviek. Zodpovedá tiež za intervencie na devízovom trhu, fungovanie platobných systémov a dohľad nad platobnými infraštruktúrami a ďalšími infraštruktúrami finančného trhu.

Rozhodnutia ECB vznikajú v spolupráci s výbormi Eurosystému, ktoré pokrývajú všetky kľúčové oblasti týkajúce sa funkcií Eurosystému. Členmi výborov sú odborníci z národných centrálnych bánk Eurosystému. V prípade potreby sa však na zasadaniach výborov zúčastňujú aj odborníci z národných centrálnych bánk krajín EÚ, ktoré ešte neprijali euro.

ČLENSKÉ KRAJINY EÚ A EUROZÓNY

Aký má NBS dosah na rozhodnutia Eurosystému?

NBS nie je iba vykonávateľom rozhodnutí ECB. Guvernér NBS je členom Rady guvernérov, najvyššieho rozhodovacieho orgánu ECB. Ďalším kanálom, prostredníctvom ktorého NBS participuje na kľúčových otázkach eurozóny je spoluúčasť jej zástupcov na práci výborov Eurosystému.

NBS zároveň, podobne ako väčšina iných centrálnych bánk Eurosystému, vykonáva aj funkcie nesúvisiace s Eurosystémom, za ktoré nesie vlastnú zodpovednosť. Funkcie nesúvisiace s Eurosystémom sa líšia podľa krajín a môžu pozostávať z rôznych druhov finančných a administratívnych služieb poskytovaných vláde jednotlivých krajín. Najdôležitejšou úlohou nevyplyvajúcou z účasti NBS v Eurosystéme je výkon dohľadu nad domácim finančným trhom.

EURÓPSKY SYSTÉM CENTRÁLNYCH BÁNK

Európska centrálna banka a centrálné banky krajín EÚ, ktoré prijali euro

EUROSYSTÉM

- Nationale Bank van België/
Banque Nationale de Belgique
- Deutsche Bundesbank
- Eesti Pank
- Banc Ceannais na hÉireann/
Central Bank of Ireland
- Bank of Greece
- Banco de España
- Banque de France
- Banca d'Italia
- Central Bank of Cyprus
- Latvijas Banka
- Lietuvos bankas
- Banque centrale du Luxembourg
- Bank Ċentrali ta' Malta/
Central Bank of Malta
- De Nederlandsche Bank
- Oesterreichische Nationalbank
- Banco de Portugal
- Banka Slovenije
- Národná banka Slovenska
- Suomen Pankki – Finlands Bank

Centrálné banky krajín EÚ, ktoré neprijali euro

- Българска народна банка
(Bulharská národná banka)
- Česká národní banka
- Danmarks Nationalbank
- Hrvatska narodna banka
- Magyar Nemzeti Bank
- Narodowy Bank Polski
- Banca Națională a României
- Sveriges riksbank
- Bank of England

... podieľať sa na spoločnej menovej politike

Podľa zakladajúcej zmluvy Európskeho spoločenstva, primárnym cieľom jednotnej menovej politiky je udržiavanie cenovej stability. Cenová stabilita prispieva k tvorbe priaznivého ekonomického prostredia a vytvára podmienky pre vyššiu zamestnanosť a udržateľný neinflačný rast ekonomiky.

V čom je podstata fungovania menovej politiky?

Eurosystém, na území SR zastúpený Národnou bankou Slovenska, je monopolným dodávateľom tzv. menovej bázy, ktorú tvoria obeživo a bankové rezervy. To umožňuje centrálnej banke stanovovať podmienky, za ktorých si banky od nej požičiavajú peniaze. Tým následne ovplyvňuje podmienky, za ktorých banky vzájomne obchodujú na peňažnom trhu a podmienky (najmä úrokové sadzby), za ktorých komerčné banky požičiavajú peniaze podnikom a obyvateľstvu. Zmeny podmienok požičiavania peňazí menia správanie podnikov a obyvateľstva a určujú vývoj cien a objemu produkcie tovarov a služieb.

Menová politika ECB je založená na dvoch pilieroch, ktoré pomáhajú dosiahnuť základný cieľ, ktorým je udržanie cenovej stability, kvantifikovanej ako medzироčná zmena indexu HICP menej ako, ale blízko k 2 % v strednodobom horizonte. Dvoma piliermi menovej politiky sú menová analýza a ekonomická analýza. ECB tak v záujme udržania cenovej stability sleduje, ako sa vyvíja objem peňazí v ekonomike, nazývaný M3 (t. j. vklady a obeživo) a aký je výhľad makroekonomického vývoja a jeho vplyv na infláciu.

Úspešnosť udržania cenovej stability úzko súvisí s očakávaniami. Pre správny vývoj očakávaní je veľmi dôležitá komunikácia centrálnej banky s okolím. Vyhlásenia prezidenta ECB a členov Rady guvernérov formujú očakávania o ďalšom vývoji hospodárskej a menovej situácie a môžu mať okamžitý vplyv na výmenný kurz eura a trhové úrokové sadzby. Očakávania o budúcom vývoji tiež vplývajú na mzdové vyjednávanie alebo na to, ako firmy určujú ceny svojich tovarov a služieb.

Dôležitú funkciu plnia pravidelné tlačové konferencie, ktoré sa uskutočňujú po skončení zasadnutia Rady guvernérov. Prezident ECB na nich vysvetľuje dôvody pre rozhodnutie o úrokových sadzbách.

Z hľadiska výkonu menovej politiky je rovnako dôležité mať prehľad nielen o doterajšom, ale aj o budúcom hospodárskom a menovom vývoji. Národná banka Slovenska sa ako riadny člen Eurosystému podieľa na spoločnom prognostickom procese. Prognostický proces v rámci ECB reprezentujú štyri predikcie za rok.

Aká je úloha NBS pri prognózach?

V júni a v decembri sa podieľajú všetky národné centrálné banky Eurosystému na vypracovaní spoločnej predikcie makroekonomického vývoja v eurozóne v rámci procesu nazývaného Makroekonomické projekcie odborníkov Eurosystému pre eurozónu. Prognózy publikované ECB v marci a v septembri (tzv. Makroekonomické projekcie odborníkov ECB pre eurozónu) sú výsledkom predikčného procesu zamestnancov ECB. NBS v týchto dvoch obdobiach publikuje vlastné strednodobé prognózy pre slovenskú ekonomiku, ktoré nevstupujú do predikcie vývoja v eurozóne.

Predikcie makroekonomického vývoja zahŕňajú predikciu hlavných makroekonomických ukazovateľov, a to predovšetkým inflácie, rastu reálneho hrubého domáceho produktu a jeho komponentov na obdobie dvoch rokov. ECB publikuje odhady pre eurozónu ako celok. Národná banka Slovenska vypracováva a publikuje odhady pre slovenskú ekonomiku. Výsledky predikcií sú prezentované Rade guvernérov a slúžia ako jeden z podkladových materiálov pri rozhodovaní o nastavení menovej politiky ECB.

Všetky menovopolitické rozhodnutia v rámci Eurosystému robí Rada guvernérov ECB. Guvernér NBS spolurozhoduje o menovej politike ako riadny člen Rady guvernérov.

Po pristúpení Litvy k spoločnej mene, od roku 2015, sa systém hlasovania v Rade guvernérov riadi tzv. rotačným princípom. Guverneri krajín eurozóny sú rozdelení do skupín na základe veľkosti ich ekonomík a ich finančných sektorov. Guverneri centrálnych bánk piatich najvýznamnejších krajín (Nemecka, Francúzska, Talianska, Španielska a Holandska) majú spolu štyri hlasovacie práva. Guverneri z ostatných krajín (v roku 2015 ich bolo 14) majú spolu 11 hlasovacích práv. Guverneri v rámci skupiny sa vo výkone hlasovacích práv každý mesiac striedajú.

K najdôležitejším rozhodnutiam Rady guvernérov ECB patria rozhodnutia o výške úrokových sadzieb. Rozhodnutia o úrokových sadzbách sú verejne publikované.

Rozhodnutie o úrokovej sadzbe nemusí nevyhnutne znamenať zmenu sadzby, Rada guvernérov môže rozhodnúť o ponechaní úrokových sadzieb na nezmenenej úrovni.

Najdôležitejšia je úroková sadzba pre hlavné refinančné operácie, ktorá ovplyvňuje krátkodobé sadzby na trhu a následne rozhodnutia podnikov a obyvateľstva. Ďalšími sú úroková sadzba pre jednodňové refinančné operácie a úroková sadzba pre jednodňové sterilizačné operácie. Tieto kľúčové sadzby ovplyvňujú najmä úroveň jednodňových úrokových sadzieb.

Na presadzovanie prijatých menovopolitických rozhodnutí sa používajú viaceré nástroje. Sú to hlavne obchody, prostredníctvom ktorých centrálna banka dodáva na trh peniaze alebo odčerpáva prebytočnú likviditu z trhu. Obchody sa uskutočňujú pomocou tendrov, ktoré sú realizované prostredníctvom národných centrálnych bánk. Národná banka Slovenska je protistranou pri obchodoch so subjektmi, ktoré majú sídlo na Slovensku.

Súčasťou nástrojov menovej politiky Eurosystému sú aj povinné minimálne rezervy. Tvoria ich finančné prostriedky, ktoré musia úverové inštitúcie mať uložené na účtoch v národných centrálnych bankách. Systém povinných minimálnych rezerv prispieva k stabilizácii úrokových sadzieb peňažného trhu a k ovplyvňovaniu štrukturálnej likvidity.

... dohliadať na fungovanie finančného trhu

Dohľad nad finančným trhom je najrozsiahlejšou činnosťou Národnej banky Slovenska. Zahŕňa dohľad nad bankovníctvom, trhom cenných papierov, poisťovníctvom, dôchodkovým sporením, finančným sprostredkovaním a finančným poradenstvom. Cieľom dohľadu nad finančným trhom je nielen prispievať k stabilite finančného trhu ako celku, ale aj k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu. Pre bezproblémové fungovanie finančného trhu je dôležité udržiavať dôveryhodnosť finančného trhu, chrániť klientov a rešpektovať pravidlá hospodárskej súťaže.

Z čoho pozostáva činnosť dohľadu?

Národná banka Slovenska pri dohľade nad účastníkmi finančného trhu vykonáva viacero nezastupiteľných činností. NBS určuje pravidlá obozretného podnikania, pravidlá bezpečnej prevádzky a ďalšie požiadavky na podnikanie dohliadaných subjektov. NBS zároveň dohliada, aby sa tieto pravidlá zakotvené v zákonoch a iných všeobecne záväzných právnych normách dodržiavali, vrátane právne záväzných aktov Európskej únie. V rámci výkonu dohľadu vedie konania, udeľuje povolenia, licencie, súhlasy a predchádzajúce súhlasy, ukladá sankcie a opatrenia na nápravu, vydáva iné rozhodnutia, stanoviská, metodické usmernenia a odporúčania.

Dohľadu Národnej banky Slovenska podliehajú aj finančné služby v oblasti súkromného dôchodkového sporenia. V Slovenskej republike ho poskytujú dva druhy súkromných dôchodkových spoločností. Sú to dôchodkové správcovské spoločnosti spravujúce tzv. 2. dôchodkový pilier a doplnkové dôchodkové spoločnosti spravujúce 3. dôchodkový pilier.

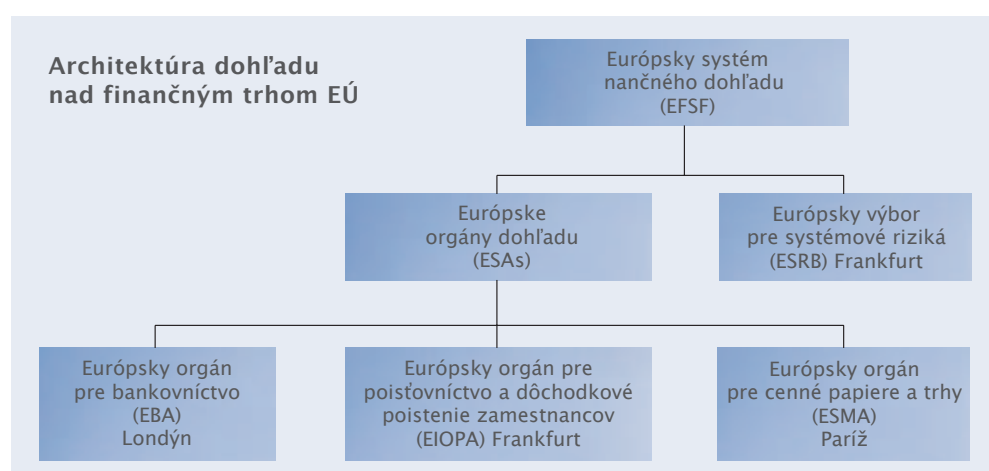

Kto dohliada na 1. dôchodkový pilier?

Priebežný, resp. 1. pilier dôchodkového systému spravuje Sociálna poisťovňa a dohľad nad ním vykonáva Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Zvyšujúca sa medzinárodná spolupráca na finančných trhoch vyžaduje intenzívnejšiu spoluprácu dohliadacích subjektov. Dohľad NBS nad domácim finančným trhom je preto stále viac koordinovaný s ostatnými inštitúciami dohľadu v EÚ v rámci Európskeho systému finančného dohľadu. Tento systém spája dohľad nad jednotlivými finančnými inštitúciami a dohľad nad európskym finančným sektorom ako celkom. Európsky systém finančného dohľadu v rámci dohľadu nad finančnými inštitúciami združuje národné orgány dohľadu a novovytvorené európske orgány dohľadu nad bankovníctvom, poisťovníctvom, dôchodkovým poistením a trhmi s cennými papiermi. Na úrovni dohľadu nad európskym finančným systémom vznikol Európsky výbor pre systémové

riziká, ktorý združuje Európsku centrálnu banku, Európsku komisiu, národné centrálné banky a národné orgány dohľadu, Hospodársky a finančný výbor, Poradný technický výbor, Poradný vedecký výbor, ale aj vyššie novovytvorené európske orgány dohľadu. V praxi to znamená, že Národná banka Slovenska sa okrem dohľadu nad domácim finančným sektorom ako národný orgán dohľadu zapája do práce Európskeho systému finančného dohľadu na oboch úrovniach.

Aká je úloha ECB a ESCB pri dohľade nad finančným trhom?

Európsky systém centrálnych bánk monitoruje a hodnotí finančnú stabilitu na úrovni eurozóny a EÚ. Dopĺňa tak činnosť, ktorú na národnej úrovni vykonávajú národné centrálné banky a orgány dohľadu členských krajín EÚ. ESCB prostredníctvom ECB zároveň pôsobí ako poradný orgán pri určovaní požiadaviek na reguláciu a dohľad nad finančnými inštitúciami. ECB podporuje spoluprácu medzi národnými centrálnymi bankami a orgánmi dohľadu.

Najväčšou mierou integrácie sa v súčasnosti vyznačuje dohľad v oblasti bankovníctva. Koncom roka 2014 začal fungovať Jednotný mechanizmus dohľadu. Jeho cieľom je účinný dohľad nad bankami v rámci Európskej únie a uplatňovanie jednotného súboru pravidiel pre finančné služby v bankách rovnakým spôsobom. Jeho podstatou je rozdelenie kompetencií v oblasti dohľadu nad bankami medzi Európsku centrálnu banku a príslušné vnútroštátne orgány dohľadu zúčastnených členských štátov. Na Slovensku plní funkciu vnútroštátneho orgánu dohľadu Národná banka Slovenska.

Aké hlavné zmeny nový systém priniesol?

Najdôležitejšou zmenou bolo, že ECB prevzala úlohy obozretného dohľadu nad významnými úverovými inštitúciami v zúčastnených členských štátoch. Vnútroštátne orgány dohľadu zostali príslušnými orgánmi dohľadu pre systémovo menej významné úverové inštitúcie.

Podstata fungovania jednotného mechanizmu dohľadu je založená na nepretržitej spolupráci ECB s vnútroštátnymi orgánmi dohľadu. Na jednotlivých úlohách ECB pri výkone dohľadu participuje Národná banka Slovenska prostredníctvom priamej účasti zamestnancov dohľadu NBS na práci spoločných dohľadacích tímov a prípravou návrhov rozhodnutí v rámci rozhodovacích procesov ECB. Z hľadiska výkonu dohľadu voči významným bankám NBS vykonáva každodenný dohľad nad ich činnosťami, ako aj priebežný proces monitorovania kvantitatívnych dát a sledovanie riadenia rizík, pričom hodnotenie a monitorovanie týchto subjektov je komunikované v rámci spoločných dohľadacích tímov. V prípade potreby môže ECB poveriť zamestnancov NBS výkonom dohľadu na mieste vo významných úverových inštitúciách.

Ktoré banky pôsobiace na Slovensku prešli pod dohľad ECB?

Všetky, ktoré boli považované za významné z hľadiska postavenia na domácom trhu (tri najvýznamnejšie banky so sídlom na Slovensku), alebo z hľadiska celkovej hodnoty aktív (viac ako 30 mld. eur). Pri vzniku Jednotného mechanizmu dohľadu prešli pod priamy dohľad ECB tieto inštitúcie: Tatra banka, a.s., Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s., Československá obchodná banka, a.s., ČSOB stavebná sporiteľňa, a.s. a Sberbank Slovensko, a.s. Prvé tri banky sa zaradili medzi tri najvýznamnejšie banky v SR. Významnosť ďalších troch bánk bola určená hodnotou aktív na úrovni nadnárodnej skupiny.

Ktoré úlohy zostali v kompetencii NBS?

Národná banka Slovenska je naďalej príslušným orgánom dohľadu pre banky klasifikované ako menej významné. Bez ohľadu na kritérium významnosti zostáva NBS príslušným orgánom dohľadu nad bankami, v prípade činností v oblasti poskytovania investičných služieb, platobných služieb, v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany spotrebiteľa.

V záujme zlepšenia regulácie a vzájomnej koordinácie pri riešení problematických bánk a finančných inštitúcií v Európskej únii bol vybudovaný jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií. Tvoria ho Jednotná rezolučná rada a národné rezolučné orgány krajín eurozóny. V podmienkach SR prevzala kompetencie národného rezolučného orgánu Rada pre riešenie krízových situácií. Úlohy, ktoré sú spojené s odbornou a organizačnou činnosťou rady, právomocami a pôsobnosťou rady, zabezpečuje NBS.

Jednotný mechanizmus dohľadu tvorí 1. pilier a jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií tvorí 2. pilier projektu bankovej únie eurozóny.

Úlohou Národnej banky Slovenska je...

... zabezpečovať ochranu práv finančného spotrebiteľa

Medzi úlohy dohľadu nad finančným trhom na Slovensku spadajú aj činnosti ochrany finančného spotrebiteľa, ktoré v roku 2015 prevzala NBS od Slovenskej obchodnej inšpekcie. NBS kontroluje dodržiavanie spotrebiteľských práv zo strany dohliadaných subjektov. Ide najmä o kontrolu dodržiavania pravidiel, ktoré vyplývajú zo zákona o ochrane spotrebiteľa, o finančných službách na diaľku, o spotrebiteľských úveroch a z ustanovení občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

i Finančný spotrebiteľ je klient, ktorý využíva služby v oblasti bankovníctva, poisťovníctva, trhu cenných papierov, platobných služieb alebo dôchodkového sporenia. Spotrebiteľské práva má vtedy, ak tieto služby používa pre svoju osobnú potrebu, prípadne pre potrebu svojich blízkych, ale nie v rámci svojho podnikania či výkonu povolania.

NBS dohliada všetky subjekty, ktorým vydala povolenie na výkon činnosti, alebo sú registrované NBS. Dohľad v oblasti ochrany spotrebiteľa sa vykonáva aj voči zahraničným subjektom, ktoré tu pôsobia na základe európskych smerníc podľa tzv. európskeho pasu, hoci dohľad v oblasti finančného trhu voči nim vykonáva zahraničný orgán dohľadu, v ktorom majú sídlo. Zoznam všetkých domácich a zahraničných dohliadaných subjektov je na webovom sídle NBS.

? Ako NBS chráni finančného spotrebiteľa?
NBS kontroluje, či ňou dohliadané subjekty finančného trhu dodržiavajú pri svojej činnosti všetky spotrebiteľské pravidlá. Kontroluje napríklad, či nepropagujú svoje služby tak, že by zavádzali alebo klamali spotrebiteľa, tiež či nepoužívajú pri predaji nekalé praktiky. NBS taktiež kontroluje, či spotrebiteľské zmluvy o finančných službách neobsahujú neprijateľné podmienky, ktoré by boli zjavne v neprospech spotrebiteľa. Ak NBS zistí porušenie týchto pravidiel, zakáže dohliadanému subjektu používať nekalé praktiky alebo neprijateľné zmluvné podmienky a uloží za ne sankciu. Taktiež usmerňovaním finančného trhu pôsobí preventívne tak, aby sa tieto praktiky nepoužívali.

i NBS nemôže rozhodnúť o odškodnení finančného spotrebiteľa a nemôže rozhodnúť spor zo mluvy medzi dohliadaným subjektom a spotrebiteľom.

Národná banka Slovenska okrem toho, že kontroluje, či dohliadané subjekty neporušujú spotrebiteľské pravidlá a za ich porušenie ukladá sankcie, zaoberá sa aj konkrétnymi podnetmi a sťažnosťami finančných spotrebiteľov a iných klientov voči dohliadaným subjektom. Ak je spotrebiteľ nespokojný s finančnou službou, ktorá je mu poskytovaná a tvrdí, že sú porušované jeho práva, môže sa obrátiť na NBS a žiadať prešetrenie toho, či dohliadaný subjekt v jeho prípade koná v súlade so zákonom. Podnet je možné poslať písomne na adresu NBS alebo elektronicky cez formulár, ktorý je dostupný na webovom sídle NBS.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSÝSTÉM

Úlohou Národnej banky
Slovenska je...

... vydávať eurové bankovky
a mince a zabezpečovať
obeh peňazí

Národná banka Slovenska riadi hotovostný peňažný obeh v Slovenskej republike, zabezpečuje tlač bankoviek a razbu mincí, zabezpečuje správu ich zásob, dozerá na ich ochranu a bezpečnosť, nahrádza bankovky a mince opotrebované obehom, dozerá na úschovu a ničenie tlačových dosiek a razidiel a zabezpečuje ničenie neplatných a vyradených bankoviek a mincí.

Jednotlivé krajiny eurozóny spravidla nezabezpečujú tlač bankoviek všetkých nominálnych hodnôt. Každá národná centrálna banka eurozóny zodpovedá za výrobu určenej časti celkového objemu eurových bankoviek podľa rozhodnutia ECB a zabezpečuje výrobu len určitých nominálnych hodnôt. Každá banka zároveň znáša náklady spojené s výrobou príslušného objemu bankoviek.

Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré sú schopné zabezpečiť si razbu eurových mincí na vlastnom území. Slovenské eurové mince sa razia v Mincovni Kremnica, š. p.

Eurové bankovky a mince obsahujú viaceré moderné ochranné prvky a patria medzi najlepšie chránené meny na svete. Napriek tomu sa môžu v peňažnom obehu vyskytnúť aj falzifikáty. NBS plní funkciu Národného centra falzifikátov. Jeho úlohou je skúmať, overovať a uschovávať falzifikáty eurových bankoviek a mincí a ostatných cudzích mien zadržaných na území Slovenskej republiky. Národná banka Slovenska v tejto oblasti úzko spolupracuje s ECB a s národnými centrami falzifikátov v ostatných centrálnych bankách eurozóny.

i Eurové bankovky a mince obsahujú ochranné prvky, vďaka ktorým sa dajú zákonne vydané platidlá rozpoznať od falošných aj bez použitia špeciálnych prístrojov. Pre jednoduché overenie pravosti bankovky môžete použiť skúšku hmatom, pohľadom a naklonením. Bližšie informácie o tom, ako rozoznať pravú bankovku od falošnej sú voľne dostupné na webovom sídle NBS (www.nbs.sk) alebo ECB (www.ecb.europa.eu).

Eurové bankovky a mince, ktoré vydáva Národná banka Slovenska, sú zákonným platidlom v celej eurozóne a v zúčastnených tretích štátoch. Zároveň má NBS právo vydávať pamätné eurové mince a zberateľské eurové mince. Žiadna iná právnická osoba ani žiadna fyzická osoba v Slovenskej republike nesmie vydávať bankovky ani mince.

Aký je rozdiel medzi pamätnými a zberateľskými eurovými mincami?

Pamätné eurové mince sa vydávajú len v nominálnej hodnote 2 eurá. Na ich národnej strane je vyobrazený príležitostný motív, ktorý sa odlišuje od motívov ostatných 2-eurových mincí, ktoré vydali do obehu krajiny eurozóny. Pamätné eurové mince sú zákonným platidlom v krajinách celej eurozóny a v zúčastnených tretích štátoch.

Zberateľské eurové mince sú zákonným platidlom len v krajine, kde boli vydané a nie sú pôvodne určené pre peňažný obeh. NBS vydáva viacero zberateľských mincí za rok, obvykle sú to 10- a 20-eurové strieborné mince a 100-eurové zlaté mince.

... prevádzkovať platobné
systémy a zabezpečovať
finančné platby

Národná banka Slovenska má nezastupiteľné miesto v procese fungovania platobných systémov a systémov pre vyrovnanie cenných papierov. NBS vystupuje ako prevádzkovateľ platobných systémov, účastník týchto systémov a zároveň prispieva k prijatiu a uplatňovaniu pravidiel a štandardov pre tieto systémy. Funkčné platobné systémy sú jedným z predpokladov účinnosti menovej politiky a napomáhajú udržiavať finančnú stabilitu.

Dňom vstupu do eurozóny sa Slovenská republika pripojila do medzibankového platobného systému TARGET2 a Národná banka Slovenska od 2. januára 2009 prevádzkuje svoj komponent tohto systému, platobný systém TARGET2-SK.

TARGET je Transeurópsky automatizovaný expresný systém hrubého zúčtovania platieb v reálnom čase (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System). Číslo 2 za skratkou TARGET znamená, že ide o novšiu generáciu systému. Je vytvorený a funguje na základe Jednotnej spoločnej platformy, cez ktorú sa technicky rovnakým spôsobom zadávajú a spracovávajú všetky platobné príkazy, ako aj prijímajú platby. TARGET2 združuje viaceré systémy hrubého vyrovnania v reálnom čase, jedným z nich je aj slovenský komponent TARGET2-SK.

Popri dennej prevádzke systému, konzultačnej a obchodnej podpore jeho účastníkov a pravidelnom testovaní sa Národná banka Slovenska podieľa na koordinácii vývoja, zmien, testovania a nasadzovania nových verzií programového vybavenia platformy, na ktorej je systém TARGET2 prevádzkovaný.

EURO SIPS je domáci retailový platobný systém určený na spracovanie a vyrovnanie klientskych platieb v eurách (t. j. platieb klientov komerčných bánk). Platobné transakcie sa v platobnom systéme EURO SIPS spracovávajú v klíringových cykloch, ktorých výsledky sa finančne vyrovnávajú v systéme TARGET2-SK.

Týka sa EURO SIPS aj platieb bežných občanov?

Priamymi účastníkmi vyššie spomenutých systémov sú spravidla iba finančné inštitúcie. Platby občanov sa do systému dostávajú najmä prostredníctvom komerčných bánk. Po zadaní platobného príkazu na prevod peňazí z účtu v komerčnej banke na účet v inej komerčnej banke sa platba najskôr spracuje v systéme EURO SIPS. Táto platba nie je však priamo zaslaná

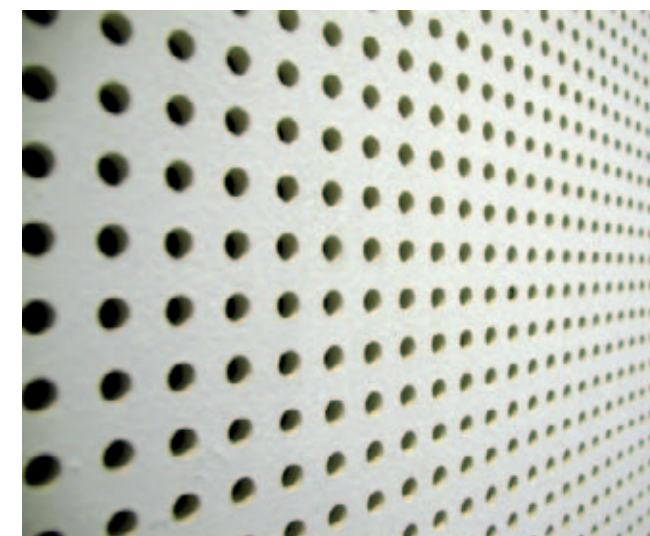
na účet v druhej komerčnej banke. Zúčtuje sa až záverečný výsledok spracovania súboru platieb (klíringu). Toto vyrovnanie sa uskutočňuje dvakrát za deň. Na účtoch bánk vedených v TARGET2-SK sa odzrkadlí už iba rozdiel medzi prichádzajúcimi a odchádzajúcimi platbami, t. j. zúčtuje sa už len výsledok klíringu.

S cieľom využiť všetky výhody spoločnej meny a bezhotovostných prevodov v eurách Národná banka Slovenska implementovala pravidlá Jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA – Single European Payment Area). V rámci SEPA môžu občania i podniky zasielať a prijímať platby v eurách, či už v rámci jednej krajiny alebo medzi jednotlivými krajinami, za rovnakých základných podmienok, práv a povinností bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú. To znamená, že aj zahraničné platby sa vykonávajú rovnako rýchlo a za rovnakých podmienok ako domáce platby. Projekt SEPA zahŕňa platobné schémy pre základné platobné nástroje, ktorými sú úhrady a inkasá a zároveň definuje spoločný rámec pre platobné karty.

V roku 2015 sa pristúpilo tiež k zjednodušeniu vyrovňovania medzinárodných transakcií s cennými papiermi v eurách. S cieľom zabezpečiť cezhraničné vyrovnanie na rovnakej úrovni a za rovnakých cenových podmienok ako pri domácich vyrovňaniach bol zavedený do praxe systém TARGET2-Securities, ktorý zároveň zvyšuje bezpečnosť a výkonnosť vyrovňovania transakcií s cennými papiermi.

... zbierať a zverejňovať štatistické údaje

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a zverejňuje rôzne druhy štatistík. Tieto štatistiky slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu menovej politiky a dohľadu nad finančným trhom. Okrem interných užívateľov a subjektov finančného trhu využíva zozbierané údaje aj nefinančný sektor, široká verejnosť a médiá. Zostavovaná štatistika je plne harmonizovaná s požiadavkami Európskej centrálnej banky a ďalších medzinárodných inštitúcií. Poskytované údaje sú tak vzájomne porovnateľné s údajmi iných krajín spĺňajúcich stanovené požiadavky.

Štatistiky poskytované Národnou bankou Slovenska zahŕňajú tieto hlavné oblasti podľa zhromažďovaných údajov: oblasť menovej a finančnej štatistiky, štatistiky platobnej bilancie, štatistiky štvrťročných finančných účtov a štatistiky poisťovní a penzijných fondov.

Menová a finančná štatistika zahŕňa bilančnú štatistiku NBS, bánk, pobočiek zahraničných bánk a podielových fondov peňažného trhu. Ide o údaje týkajúce sa

finančných a nefinančných aktív a pasív týchto finančných inštitúcií, podrobne členené podľa finančného nástroja, ekonomického sektora protistrany, pôvodnej splatnosti a denominácie finančného nástroja. Bilančná štatistika finančných inštitúcií sa zverejňuje v zjednodušenej forme za Národnú banku Slovenska, finančné inštitúcie spolu a v konsolidovanej forme za celý sektor finančných inštitúcií.

i Z hľadiska pochopenia vplyvu menovej politiky na hospodársky vývoj je dôležité mať informácie o rýchlosti a rozsahu prenosu zmien oficiálnych sadzieb ECB a trhových úrokových mier na úrokové sadzby vkladov a úverov finančných inštitúcií. Pre tieto účely zabezpečuje Národná banka Slovenska úrokovú štatistiku. Na rozdiel od bilančnej štatistiky výkazy úrokovej štatistiky, pomocou ktorých sa zbierajú potrebné údaje, predkladajú iba bankové inštitúcie.

Popri bilančnej a úrokovej štatistike finančných inštitúcií sú súčasťou menovej a finančnej štatistiky aj štatistika dlhodobých úrokových sadzieb, štatistika ostatných finančných sprostredkovateľov, štatistika aktív a pasív investičných fondov a štatistika cenných papierov.

Národná banka Slovenska je tiež primárne zodpovedná za zostavovanie a publikovanie štvrťročných finančných účtov celej ekonomiky okrem sektora verejnej správy. Tieto údaje poskytujú podrobné informácie o finančných tokoch medzi jednotlivými subjektmi národného hospodárstva a medzi domácimi a zahraničnými subjektmi. Zároveň zahŕňajú údaje o objeme finančných aktív, ktoré poskytujú vyčerpávajúci prehľad o finančnom bohatstve a úrovni zadlženia finančných inštitúcií, domácností, podnikov a verejného sektora.

i Národná banka Slovenska nepracuje s týmito údajmi za účelom preverovania prípadných daňových alebo odvodových povinností. Získané informácie využíva na lepšie pochopenie mechanizmu prenosu rozhodnutí menovej politiky centrálnej banky do reálnej ekonomiky. Objem a štruktúra vlastných finančných aktív a zadlženosť ekonomických subjektov sú zase dôležité pre hodnotenie stability finančného systému na Slovensku.

Úlohou Národnej banky Slovenska je...

... uskutočňovať ekonomický výskum

Menovopolitické rozhodnutia i rozhodnutia v oblasti finančnej stability sú závislé od podrobného poznania vzťahov v ekonomike. Rýchlo sa meniace prostredie vytvára potrebu neustáleho štúdia hospodárskych a finančných súvislostí a ich prepojenia s menovou politikou. Touto činnosťou sa zaoberá ekonomický výskum v Národnej banke Slovenska. Venuje sa predovšetkým náročnejším ekonomickým a finančným otázkam, ktoré vyžadujú zväčša netradičné a komplexnejšie riešenia.

Akým výskumom sa NBS zaoberá?

Ekonomický výskum NBS má prevažne charakter aplikovaného výskumu, ktorý prináša podporné informácie pre menovopolitické rozhodnutia a prispieva do odbornej diskusie o aktuálnych ekonomických problémoch. Cieľom je lepšie spoznať príčiny a podmienky existencie konkrétnych ekonomických a finančných javov.

Od zavedenia eura je obsahom výskumnej činnosti NBS najmä hlbšia analýza hospodárskeho vývoja Slovenska v rámci eurozóny. Analýzy prinášajú informácie o vývoji konkurencieschopnosti, konvergenie, finančnej a fiškálnej situácie SR v porovnaní s inými krajinami EÚ alebo eurozóny. Na silnejší vplyv eurozóny na vývoj domácej ekonomiky sa prihliada aj pri náročnejšom makroekonomickom modelovaní.

Väčšina výskumných výstupov je verejne prístupná a publikovaná na webovom sídle NBS. Najzaujímavejšie výsledky a zistenia sa uverejňujú v odborných časopisoch. Rozsiahlejšie výstupy sa publikujú ako recenzované výskumné štúdie. Analýzy a zistenia mimo rámca výskumných štúdií sú publikované ako diskusné štúdie alebo odborné analýzy.

Dôležitou podmienkou kvalitného výskumu je spolupráca s medzinárodnými výskumnými tímami. Odborníci NBS sú členmi viacerých expertných skupín výskumného charakteru. V spolupráci s poprednými vzdelávacími inštitúciami organizuje NBS konferencie a semináre s medzinárodnou účasťou, na ktorých sa prezentujú výsledky domáceho i zahraničného výskumu.

... pripravovať legislatívu

Národná banka Slovenska má z titulu svojho postavenia a v rozsahu svojej pôsobnosti právo vydávať vykonávacie všeobecne záväzné právne predpisy na základe splnomocnení uvedených v zákonoch.

Pripravuje a vydáva najmä vyhlášky a opatrenia v oblasti meny, peňažného obehu, platobných systémov, devízových vzťahov, bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia.

Národná banka Slovenska tiež pripravuje a predkladá vláde SR návrhy zákonov v oblasti peňažného trhu. Ďalej NBS spolu s Ministerstvom financií SR pripravuje a predkladá vláde SR návrhy zákonov v oblasti devízových vzťahov, platobných systémov a poskytovania platobných služieb a finančného trhu vrátane bankovníctva.

i

Príkladom vyhlášky vydané Národnou bankou Slovenska je Vyhláška č. 456/2001 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach, za ktorých možno zhotoviť a používať reprodukcie bankoviek, pamätných bankoviek, mincí, pamätných mincí, obchodných mincí a cenných papierov vydaných Národnou bankou Slovenska, ako aj predmety, ktoré ich úpravou napodobňujú, vrátane ich záznamov v elektronickej forme, v znení Vyhlášky č. 607/2008 Z. z. Príkladom opatrenia vydaného Národnou bankou Slovenska je Opatrenie NBS č. 14/2001, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o registráciu zastúpenia zahraničnej banky alebo obdobnej zahraničnej finančnej inštitúcie, ktorá vykonáva bankové činnosti.

Národná banka Slovenska tiež svojimi odbornými stanoviskami prispieva v rámci legislatívneho procesu k príprave zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov pripravovaných a vydávaných príslušnými orgánmi.

Významnou úlohou v oblasti legislatívy bola príprava na zavedenie eura. Národná banka Slovenska výrazne prispela k príprave tzv. generálneho zákona o eure a noviel 28 rozličných zákonov vrátane zákona o Národnej banke Slovenska, čo vytvorilo podmienky pre plynulý a bezproblémový prechod na euro.

Úlohou Národnej banky Slovenska je...

... reprezentovať SR v medzinárodných inštitúciách

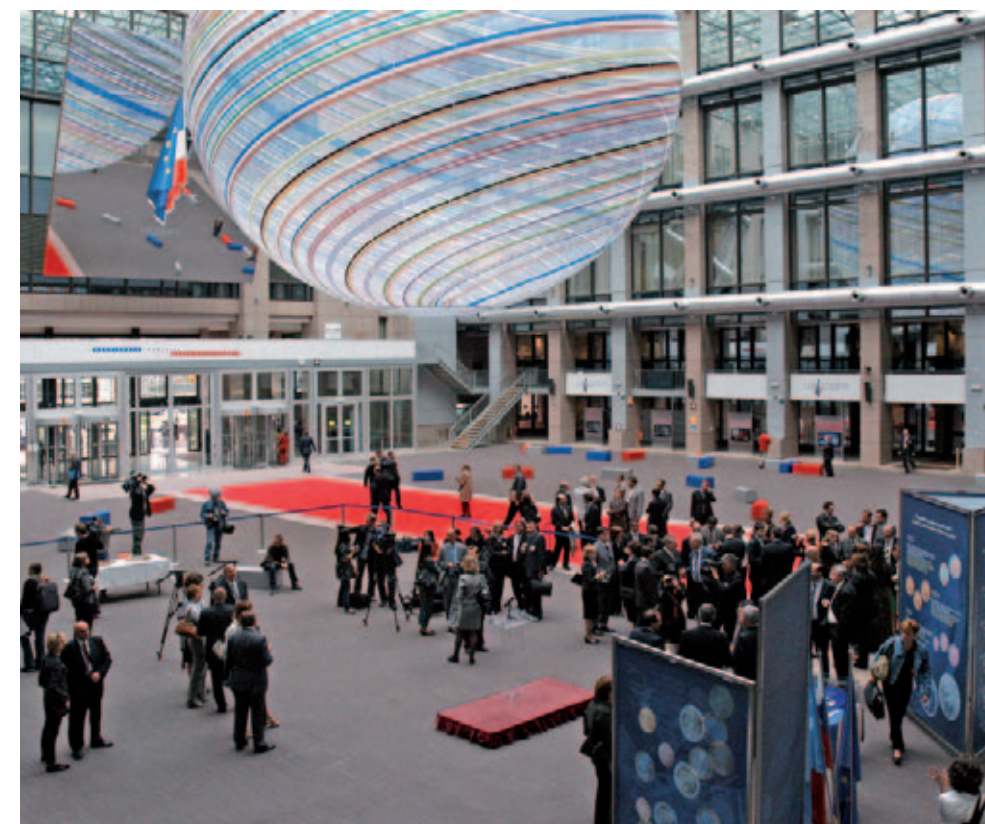

V súčasnom globalizovanom svete nie je možné vykonávať menovú politiku ani dohľad nad finančným trhom bez intenzívnej medzinárodnej spolupráce. Národná banka Slovenska zároveň zastupuje Slovensko vo viacerých medzinárodných inštitúciách a poskytuje technickú pomoc centrálnym bankám a verejným inštitúciám v zahraničí. Zamestnanci NBS spolupracujú na plnení odborných úloh nielen v rámci Eurosystemu a EÚ, ale aj mimo EÚ.

Guvernér NBS sa ako riadny člen zúčastňuje rokovaní rozhodovacích orgánov európskych inštitúcií, najmä Rady guvernérov ECB a Generálnej rady ECB. Zúčastňuje sa tiež pravidelných neformálnych zasadnutí Rady ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN). Prostredníctvom svojich zamestnancov sa NBS podieľa na práci výborov ESCB a ich pracovných skupín. Zástupcovia NBS sa zúčastňujú aj na aktivitách vybraných výborov a pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie. NBS je tiež členom orgánov Európskeho systému finančného dohľadu (ESFS). Podieľa sa na ich rozhodnutiach, príprave vykonávacích a regulačných predpisov, odporúčaní a usmernení. NBS prostredníctvom svojho zástupcu v Rade pre dohľad spolurozhoduje aj o vývoji a fungovaní dohľadu nad významnými bankami.

Guvernér NBS zastupuje Slovenskú republiku v Medzinárodnom menovom fonde (MMF), ako člen Rady guvernérov, ktorá je najvyšším rozhodovacím orgánom MMF. NBS realizuje finančné operácie s MMF a zamestnanci NBS sa zúčastňujú na konzultáciách, ktorých cieľom je posúdiť stav slovenskej ekonomiky a predložiť odporúčania pre ďalší vývoj. NBS pravidelne prijíma aj misiu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a poskytuje jej odbornú pomoc pri vypracovaní pravidelnej publikácie Ekonomický prehľad SR. Národná banka Slovenska spolupracuje tiež s Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBOR) a guvernér NBS sa zúčastňuje zasadnutí Rady guvernérov EBOR. Národná banka Slovenska je akcionárom Banky pre medzinárodné zúčtovanie (BIS). Odborníci z NBS sa zapájajú do práce jej výborov a guvernér sa pravidelne zúčastňuje na valnom zhromaždení BIS a na riadnych zasadnutiach guvernérov. NBS sa aktívne zapája do rokovaní o liberalizácii finančných služieb, ktoré prebiehajú v rámci rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO).

Národná banka Slovenska poskytuje zahraničnú technickú pomoc. Po vstupe Slovenska do eurozóny sa NBS zapojila do projektov technickej pomoci ESCB v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách. Najvýznamnejšími prijímateľmi technickej pomoci sú Národná banka Ukrajiny a Národná banka Bieloruskej republiky.

Akú technickú pomoc NBS poskytuje?

Technická pomoc má hlavne formu výmeny odborných poznatkov a skúseností z oblasti menovej politiky a dohľadu nad finančným trhom. Pre prijímateľov pomoci sú cenné najmä skúsenosti s procesom transformácie pri vstupe Slovenska do EÚ, so začlenením NBS do ESCB, so zavedením eura v SR a so vstupom NBS do Eurosystému. Národná banka Slovenska organizuje v rámci technickej pomoci odborné semináre a konzultácie na Slovensku i v zahraničí.

... pre verejnosť

Národná banka Slovenska vymieňa eurové bankovky a mince jednej, resp. viacerých nominálnych hodnôt za eurové bankovky a mince iných nominálnych hodnôt. Výmena sa realizuje na požiadanie klienta na pokladniciach v ústredí a v expozitúrach v pokladničných hodinách určených pre verejnosť.

i Národná banka Slovenska môže služby v oblasti hotovostného peňažného obehu poskytovať za odplatu. Výmena eurových mincí v nominálnych hodnotách 5, 10, 20, 50 centov, 1 a 2 eurá za eurové mince alebo bankovky je spoplatnená poplatkom vo výške 1 % z hodnoty predložených mincí, ak je predložených viac ako 100 kusov mincí. Výmena 1- a 2-centových mincí a výmena bankoviek nie je spoplatnená.

NBS vymieňa aj poškodené a zničené bankovky a mince, ktoré spĺňajú určité kritériá. Výmena znehodnotených, necelých a inak poškodených eurových bankoviek a mincí sa uskutočňuje vo výške nominálnej hodnoty predložených alebo poštou zaslaných bankoviek alebo mincí.

i Poškodené eurové mince NBS vymieňa iba pokiaľ ostali celé. Poškodené eurové bankovky vymieňa pri predložení viac ako 50 % ich plochy, pri predložení menšej časti eurovej bankovky musí predkladateľ dokázať, že chýbajúce časti boli zničené.

NBS poskytuje výmenu neplatných slovenských korunových bankoviek za eurá bez časového obmedzenia.

Vykonáva NBS aj výmenu iných mien za eurá?

Národná banka Slovenska neposkytuje zmenárenské služby a nevymieňa iné meny za eurá. Takéto služby poskytujú komerčné banky a zmenárne. NBS nevymieňa ani bývalé národné meny krajín, ktoré prijali euro. Bývalé meny vymieňajú národné centrálné banky v príslušných krajinách.

Národná banka Slovenska poskytuje pre verejnosť aj služby svojej knižnice. Zaujímavosť môžu využiť služby knižnice prezenčne, vo vymedzenom čase, v priestoroch študovne.

Informačnú požiadavku na knižničné služby je potrebné zaslať vopred prostredníctvom e-mailu: centralna.kniznica@nbs.sk

Národná banka Slovenska vydáva odborný bankový časopis Biatec. Časopis je v plnom znení zverejnený na webovom sídle NBS (www.nbs.sk), ale záujemcovia si ho môžu objednať aj v tlačenej forme na e-mailovej adrese: biatec@nbs.sk

Národná banka Slovenska poskytuje verejnosti informácie, o ktoré občania požiadajú. Žiadosti o informácie je možné podať telefonicky, písomne na adresu sídla, poslať prostredníctvom elektronického formulára zverejneného na webovej stránke NBS alebo e-mailom na adresu: info@nbs.sk, prípadne podať osobne v podateľni.

Národná banka Slovenska od januára 2015 vybavuje aj sťažnosti finančných spotrebiteľov. Podnety na poskytovateľov finančných služieb môžete poslať písomne na adresu sídla, elektronicky na adresu spotrebiteľ@nbs.sk, ale aj telefonicky alebo osobne počas vyhradených hodín. Informácia o službách na ochranu finančného spotrebiteľa sú na webovom sídle NBS v časti Ochrana finančného spotrebiteľa.

Vydala: © Národná banka Slovenska 2015

Adresa:

Národná banka Slovenska

ul. Imricha Karvaša 1

813 25 Bratislava

Fotografie: NBS a ECB/Robert Metsch

www.nbs.sk

Elektronická verzia je prístupná na

<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/ostatne-publikacie>

ISBN (tlačená verzia) 978-80-8043-208-9

ISBN (elektronická verzia) 978-80-8043-209-6

